

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sisäilmasta sairastuneiden lasten opetuksen turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ari Koposen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 92/2020 vp:

miten sisäilmasta sairastuneiden lasten opetus turvataan ja järjestetään, ja kuka tekee kuntiin ohjeistuksen asiasta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Velvollisuus järjestää perusopetusta kuuluu perusopetuslain 4 §:n nojalla kunnalle. Perusopetuslain 3 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Perusopetuslain 29 §:n 1 momentissa turvataan opetukseen osallistuvan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Lainkohdan on tarkoitettu ottavan huomioon myös oppilaiden opiskeluympäristöä koskevat oikeudet, sillä perusopetuslakia koskevan hallituksen esityksen (HE 86/1997 vp) mukaan pykälä sisältää opetuksen järjestäjiä velvoittavan työturvallisuussäännöksiä vastaavan säännöksen oppilaiden oikeudesta turvalliseen opiskeluympäristöön. Säännös edellyttää muun muassa, että opetukseen tarkoitettut tilat ja välineet ovat turvallisia.

Kouluterveydenhuolto on osa oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia opiskeluhoollon palveluja. Terveys- ja huoltolain 16 §:n mukaan kouluterveydenhuollon palveluihin sisältyvät muun muassa kouluympäristön terveellisyys ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen sekä seuranta kolmen vuoden välein. Terveys- ja huoltolain 16 §:n 1 momentin mukaan kouluterveydenhuollon tarkoituksena on edistää oppilaitoksen ja sen oppilaiden tai opiskelijoiden, koulu- tai opiskeluterveydenhuollon, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Lisäksi asetus edellyttää, että tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan.

Terveys- ja huoltolain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on väestön ja yksilön terveyden ylläpitäminen ja edistäminen sekä ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveys- ja huoltolain 1 §:n 1 momentin mukaan terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä. Terveys- ja huoltolain 1 §:n 2 momentin mukaan terveyshaitan määritelmä on siten

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 92/2020 vp

varsin laaja eikä se välttämättä edellytä, että joku olisi sairastunut. Lain 2 §:n mukaan elinympäristöön vaikuttava toiminta on suunniteltava ja järjestettävä siten, että väestön ja yksilön terveyttä ylläpidetään ja edistetään. Elinympäristöön vaikuttavaa toimintaa on harjoitettava siten, että terveyshaittojen syntyminen mahdollisuuksien mukaan estyy.

Terveydensuojelulain 26 §:ssä säädetään asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä vaatimuksista muun ohella, että sisäilman puhtauden, lämpötilan, kosteuden, melun, ilmanvaihdon, valon, säteilyn ja muiden vastaavien olosuhteiden tulee olla sellaiset, ettei niistä aiheudu sisätilassa oleskeleville terveyshaittaa. Terveydensuojelulain 27 §:ssä säädetään muun ohella rakennuksen omistajan vastuusta ryhtyä toimenpiteisiin haitan ja siihen johtaneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi sekä kunnan terveydensuojeluviranomaisen oikeudesta velvoittaa ryhtymään viipymättä näihin toimenpiteisiin. Säännöksen 3 momentin mukaan, jos terveyshaitta on ilmeinen ja on syytä epäillä sen aiheuttavan välitöntä vaaraa, haittaa ei voida korjata tai jos terveydensuojeluviranomaisen määräystä haitan poistamiseksi ei ole noudatettu, eikä muita tämän lain mukaisia toimenpiteitä ole pidettävä riittävinä, terveydensuojeluviranomainen voi kieltää tai rajoittaa asunnon tai muun oleskelutilan käyttöä. Tarkoitettujen määräysten antamisen tulee perustua terveydensuojeluviranomaisen tekemään tarkastukseen sekä riittäviin ja luotettaviin mittauksiin, näytteisiin, tutkimuksiin, selvityksiin tai havaintoihin. Terveyshaitan selvittämiseksi voidaan lisäksi antaa määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta (4 momentti).

Koulujen rakentamista koskee maankäyttö- ja rakennuslaki, joka sisältää säännökset esimerkiksi rakennuksen toteuttamishankkeesta (117 §) ja sen kunnossapitovelvollisuudesta (166 §). Rakennuksen omistaja on vastuussa rakennuksen kunnosta. Kuntalain mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Kunnalla on sekä kuntalain että erityislainsäädännön nojalla yleinen vastuu koulukiinteistöjensä terveellisyydestä. Opetuksen järjestäjänä kunnalla on erityinen velvollisuus huolehtia fyysisesti, psyykkisesti, sosiaalisesti ja pedagogisesti turvallisesta opiskeluympäristöstä ja samalla turvata kaikkien oppilaiden oikeus opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen. Lainsäädännön painopiste on ennakollisissa toimissa, mutta mikäli oppilaan terveydentila sitä edellyttää, mahdollistaa perusopetuslain 18 § oppilaskohtaisesti oppilaan opiskelun järjestämisen perusopetuslain tai sen nojalla järjestetystä opetuksesta poikkeavalla tavalla. Huoltajaa on tällöin kuultava.

Valtioneuvosto hyväksyi 3.5.2018 valtioneuvoston periaatepäätöksen Terveet tilat 2028 -toimenpideohjelmasta ”Kohti kokonaisvaltaista hyvinvoinnin edistämistä ja käyttäjien huomioon ottamista julkisissa rakennuksissa”. Poikkihallinnollinen ja valtakunnan laajuinen hanke toimii parhaillaan seitsemällä toimenpidealueella. Keskeiset yhteistyötahot valtioneuvostotason toimijoiden kanssa ovat kunnat, aluehallinto ja alan järjestöt. Sanna Marinin hallitus jatkaa periaatepäätöksen toimeenpanoa. Terveet tilat 2028 -ohjelman tavoitteena on tervehdyttää julkiset rakennukset ja tehostaa sisäilmasta oireilevien hoitoa ja kuntoutusta. Kymmenvuotisen ohjelmakauden ai-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 92/2020 vp

kana vakiinnutetaan valtakunnalliseen kiinteistönhoitoon Terveet tilat -toimintamalli, jossa rakennusten kunto, sopivuus käyttötarkoitukseensa ja käyttäjien kokemukset tarkistetaan ja arvioidaan säännöllisesti. Uudet käytännöt tukevat esimerkiksi päiväkotien ja koulujen sisäilmatilanteen parantamista. Terveet tilat –hanke on parhaillaan kartoittamassa yleissivistävän koulutuksen alan oppilaitosten, ja myöhemmässä vaiheessa ammatillisen koulutuksen oppilaitosten tilaa. Samalla kartoitetaan osaamistarpeita sekä valmistellaan valtakunnallista sisäilmaparantamisen toimenpidemallia.

Helsingissä 17.3.2020

Opetusministeri Li Andersson